

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Libora Duľu a JUDr. Petra Paludu na verejnom zasadnutí dňa 15. marca 2016 v Bratislave v trestnej veci proti obvinenému **Mgr. M. Š.** pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, 2 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom zneužívania podľa § 326 ods. 1, písm. a) Tr. zák. o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica zo dňa 9. marca 2016, sp. zn. 4Tp 2/2016, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sa **z a m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len ŠTS), uznesením zo dňa 9. marca 2016, sp. zn. 4Tp 2/2016, podľa § 72 ods. 3 Trestného poriadku nevyhovел návrhu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 94/15/1000-25 zo dňa 8. marca 2016 a nevzal do väzby obvineného Mgr. M. Š., ktorého prepustil zo zadržania na slobodu.

Uznesenie odôvodnil tým, že zistil existenciu materiálnych podmienok väzby pre dôvodnosť podozrenia, že boli spáchané trestné činy a dôvodnosť podozrenia, že ich mal spáchať obvinený.

Ďalej uviedol, že pokiaľ ide o existenciu väzobného dôvodu v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., vzhľadom na existujúci verbálny prejav obvineného Mgr. M. Š., vyplývajúci

z prehratého zvukového záznamu, konkrétne že do budúca už obvinený nebude robiť nič pokiaľ nedostane na stôl aspoň 500 €, by bolo možné dospieť k záveru o existencii dôvodnej obavy, že v prípade prepustenia zo zadržania obvinený bude naďalej pokračovať v páchaní trestnej činnosti korupčného charakteru v súvislosti s výkonom jeho pracovného zaradenia ako referenta režimu príslušníka ZVJS. Tento záver a z neho vyplývajúca obava z pokračovania v trestnej činnosti, by však podľa názoru sudcu pre prípravné konanie boli na mieste len v tom prípade, ak by od uplynutia doby kedy sa mal trestnej činnosti, za ktorú je Mgr. Š., teda v mesiaci august 2015 a zadokumentovania uvedeného rozhovoru od 14. októbra 2015, neuplynula doba takmer 5 mesiacov, počas ktorých sa podľa zistených skutočností vyplývajúcich z obsahu spisu obvinený Mgr. Š. žiadnej trestnej činnosti obdobného charakteru, ani žiadnej inej trestnej činnosti nedopustil. Táto skutočnosť z pohľadu sudcu pre prípravné konanie je takou konkrétnou skutočnosťou, ktorá nemôže, bez ďalších procesné relevantných podkladov a uvedenia ďalších konkrétnych skutočností zo strany obžaloby, viesť k záveru o existencii dôvodnej obavy, že obvinený v prípade prepustenia zo zadržania bude naďalej páchať trestnú činnosť korupčného charakteru zneužívaním svojho postavenia v rámci výkonu svojho povolania. Sudca pre prípravné konanie uviedol, že je nenáležité zo strany orgánov prípravného konania argumentovať existenciou obavy o pokračovaní v páchaní trestnej činnosti, keď tieto orgány minimálne od 14. októbra 2015 mali vedomosť o skutočnostiach vyplývajúcich z obsahu prehratého obrazovo-zvukového záznamu, teda že hrozí obava z pokračovania v páchaní uvedenej trestnej činnosti, a napriek tomu neboli z ich strany vykonané žiadne opatrenia smerujúce k zabráneniu v ďalšom možnom páchaní takejto trestnej činnosti zo strany obvineného Mgr. M. Š..

Na základe vyššie uvedených skutočností sudca dospel k záveru, že u obvineného v súčasnom štádiu trestného konania neexistujú dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda neexistujú žiadne konkrétne skutočnosti svedčiace pre existenciu dôvodnej obavy, že v prípade prepustenia zo zadržania na slobodu obvinený ďalej bude páchať trestnú činnosť rovnakého charakteru, za ktorú mu bolo vznesené obvinenie, keďže tak ako bolo vyššie uvedené za obdobie 5 mesiacov od zadokumentovania dôkazu svedčiaceho o prípadnom možnom pokračovaní v trestnej činnosti, sa podľa zistených podkladov žiadnej trestnej činnosti nedopustil.

Pokiaľ prokurátor argumentuje pri dôvode väzby operatívnou informáciou zo 4. marca 2016, z ktorej má vyplývať, že obvinený Mgr. Š. udržiaval kriminálne kontakty s J. T., pričom v jeho prospech zneužíval svoje postavenie a zamestnanie tým spôsobom, že zabezpečoval kontakty a výmenu správ kriminálneho podsvetia T. s niektorými odsúdenými, tak na takúto operatívnu informáciu nie je možné prihliadať ako na relevantný procesným spôsobom zadokumentovaný dôkaz svedčiaci o možnom pokračovaní v páchaní korupčnej trestnej činnosti spojenej so zneužívaním právomoci verejného činiteľa obvineným.

Rovnako tak sudca dodal, že pokiaľ ide o predložený personálny rozkaz riaditeľa ÚVTOS Košice - Šaca č. 75 zo 7. marca 2016 o dočasnom pozbavení výkonu štátnej služby od 7. marca 2016 obvineného Mgr. Š., tak uvedený personálny rozkaz nie je z pohľadu sudcu pre prípravné konanie skutočnosťou, ktorá by reálne do budúcnosti, v prípade existencie dôvodov väzby mohla zabrániť obvinenému Mgr. Š. v páchaní trestnej činnosti obdobného charakteru, za ktorú je trestne stíhaný, pretože aj keď uvedený personálny rozkaz je účinný od 7. marca 2016, nakoľko odvolanie, nemá odkladný účinok, v prípade podania opravného prostriedku a vyhovenia odvolania, by obvinený opätovne nastúpil do práce, čím by mu bol vytvorený ďalší prípadný možný priestor na páchanie trestnej činnosti. Taktiež aj v prípade, že by uvedený personálny rozkaz nadobudol právoplatnosť, jeho platnosť je v zmysle ustanovenia § 46 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. časovo obmedzená a v prípade, že by nebolo právoplatne rozhodnuté do tohto momentu, obvinený by sa vrátil späť do výkonu štátnej služby príslušníka ZVJS a naďalej by mohol v páchaní trestnej činnosti pokračovať.

Proti tomuto uzneseniu podala do zápisnice o výsluchu obvineného dňa 9. marca 2016 sťažnosť prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, ktorú však do začiatku verejného zasadnutia neodôvodnil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) rozhodujúc o podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom a vychádzajúc z doposiaľ vykonaného dokazovania dospel k týmto záverom:

Obvinený Mgr. M. Š. je trestne stíhaný pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1. ods. 2 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák., ktorých sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že

ako príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „príslušník ZVJS“) služobne zaradený na výkon služby ako referent v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Košice - Šaca (ďalej len „ÚVTOS Košice Šaca“) preniesol v presne nezistenom čase niekedy koncom augusta 2015 do ÚVTOS Košice Šaca nepovolený predmet a to MP3 prehrávač zn. Thomson spolu s príslušenstvom, ktorý následne odovzdal odsúdenému M. Š. za sľubený úplatok vo výške 100 €, čím takto svojím konaním porušil povinnosti príslušníka ZVJS podľa § 6 ods. 1 a § 54 ods. 2 písm. c) zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov.

Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku môže byť obvinený vzatý do väzby len vtedy ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo z ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a) ujde, alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mať objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval, alebo ktorým hrozil.

Podľa článku 17 ods. 2 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy) nikoho nemožno stíhať ani pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa článku 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa článku 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor) každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanoveného zákonom:

- a) zákonné pozbavenie slobody osoby po odsúdení príslušným súdom,
- b) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody z dôvodu nesplnenia rozhodnutia vydaného súdom v súlade so zákonom alebo s cieľom zabezpečiť splnenie povinnosti stanovenej zákonom,
- c) zákonné zatknutie, alebo pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné za účelom zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní,
- d) pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia za účelom výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán,
- e) zákonné pozbavenie slobody osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov.
- f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu, alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní.

Každé pozbavenie slobody musí byť zákonné, t. j. musí byť vykonané v súlade s konaním ustanoveným zákonom a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotliviec pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom článku 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (tiež I. ÚS 165/02, ale aj II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07).

Z vyšetrovacieho spisu a v ňom obsiahnutých doposiaľ zadovážených dôkazov vyplynulo, že obvinený Mgr. M. Š., napriek monitorovaniu jeho činnosti v priebehu takmer 5 (piatich) mesiacov od októbra 2015 do februára 2016, resp. od augusta 2015, kedy mal byť uvedený skutok spáchaný, do zadržania obvineného sa nedopustil žiadnej obdobnej alebo inej trestnej činnosti.

K tomu je nevyhnutné zdôrazniť, že v súlade s princípmi právneho štátu, ku ktorým

patrí i princíp právnej istoty a predvídateľnosti, nie je prípustné, aby väzobný dôvod známy orgánom činným v trestnom konaní i prokurátorovi, vyplývajúci zo skutkových zistení v konkrétnej veci (aj v prerokúvanom prípade – vedomosť o tom, že obvinený by mohol opakovať, či pokračovať v páchaní trestnej činnosti) ostal neaplikovaný, a nevedol by k príslušnému návrhu na vzatie obvineného do väzby v čase, keď bol aktuálny, teda v čase, keď hrozil; a tým nedošlo k ochrane spoločnosti nanajvýš žiaducimi prostriedkami trestného práva.

Jeho použitie s odstupom dlhšieho časového obdobia – viac ako tri mesiace – od jeho zistenia nesvedčí, že tu existuje obava z jeho naplnenia, pretože ak nebola aktuálna v čase jej zistenia, tým skôr nebude aktuálna a aplikovateľná po uplynutí troch a viac mesiacov, ako v prerokúvanom prípade.

Obvinený má právo od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, má však právo odoprieť vypovedať. Môže uvádzať okolnosti, navrhopovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky.

Pri rozhodovaní o väzbe môže byť toto právo naplnené alebo porušené aj tým, že orgány činné v trestnom konaní buď podajú návrh na vzatie do väzby z konkrétnych väzobných dôvodov alebo vyčkávajú s podaním návrhu až do určitého momentu.

V druhom prípade tak môže dôjsť k porušeniu práva na obhajobu, pokiaľ ide o rozhodovanie o väzbe, pretože obvinený nie je včas upovedomený o skutočnostiach, ktoré sa mu kladú za vinu a nemôže sa tak náležite brániť.

Najvyšší súd SR rozhodujúci o sťažnosti ďalej v súlade so záverom a konštatáciou Špecializovaného trestného súdu uzatvára, že operatívne informácie nemôžu byť použité ako dôkaz v trestnom konaní, ale musia byť vykonané ako dôkaz na to určeným procesným spôsobom alebo na ich základe musia byť vykonané procesne spôsobilým spôsobom dôkazy a tie môžu byť použité v trestnom konaní a súd na ne môže prihliadnuť aj pri rozhodovaní o väzbe.

Najvyšší súd Slovenskej republiky si z týchto dôvodov osvojil logický záver sudcu pre prípravné konanie o tom, že v danom štádiu konania a podľa doposiaľ dostupných dôkazov nebolo preukázané, aby hrozilo, že obvinený bude v budúcnosti pokračovať v páchaní trestnej činnosti, čím by bol naplnený väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. Doposiaľ bolo preukázané iba to, že malo dôjsť k jedinému skutku, ktorý napĺňa už uvedené kvalifikačné momenty, nie však viac skutkov.

Vzhľadom na to, najvyšší súd sťažnosť prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky ako nedôvodnú zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 15. marca 2016

JUDr. Peter K r a j č o v i č , v. r.
predseda senátu

Vypracoval : JUDr. Peter Paluda

Za správnosť vyhotovenia : Mgr. Sylvia Machalová